HAMBOORG.CITY

Besplatna platforma za strance u Njemačkoj

✓ Asistent 24/7 na vašem jeziku
✓ Skener službenih dokumenata
✓ Podsjetnici o rokovima
✓ Kalkulatori naknada

hamboorg.city — jest i biće BESPLATNO

Njemački pravni sustav — Sudovi, zakoni i Osnovni zakon

Kako je strukturiran njemački pravni sustav: podjela vlasti, sudska nadležnost i Osnovni zakon objašnjeni.

Deutsche Begriffe: Rechtssystem | Grundgesetz | Gewaltenteilung | Gerichtsbarkeit | Bundesverfassungsgericht | Rechtsordnung

Osnove njemačkog pravnog sustava

Njemačka je **demokratska pravna država** — to znači da je sva državna vlast **vezana zakonom**. Najvažnija pravna osnova je **Osnovni zakon (GG)**, ustav Savezne Republike Njemačke.

Podjela vlasti

Njemački državni sustav temelji se na **podjeli vlasti**:

Vlast	Zadaća	Organi
Zakonodavna (Zakonodavstvo)	Donošenje zakona	Bundestag, Bundesrat, Parlamentarni skupštini pokrajina
Izvršna (Provedba)	Primjena zakona	Savezna vlada, vlade pokrajina, upravne oblasti, policija
Sudska (Sudska vlast)	Tumačenje i primjena zakona	Sudovi (nezavisni!)

Vlasti **međusobno se kontroliraju** — nijedan organ nema neograničenu moć. Sudije su **nezavisne** i vezane samo zakonom.

Osnovni zakon — Vaša osnovna prava

Osnovni zakon (GG) jamči fundamentalna prava za **sve osobe** u Njemačkoj — ne samo za njemačke državljane:

Osnovna prava za sve (Ljudska prava)

- **Čl. 1 GG** — Dostojanstvo čovjeka je nepohodivo
- **Čl. 2 GG** — Pravo na slobodan razvoj osobnosti, tjelesnu neokrnjenost
- **Čl. 3 GG** — Jednakost pred zakonom (zabrana diskriminacije)
- **Čl. 4 GG** — Sloboda vjere i savjesti
- **Čl. 5 GG** — Sloboda mišljenja, sloboda tiska
- **Čl. 6 GG** — Zaštita braka i obitelji
- **Čl. 10 GG** — Tajnost pisane korespondencije i telekomunikacija
- **Čl. 13 GG** — Nepohodnost doma
- **Čl. 14 GG** — Vlasništvo i pravo na nasljeđivanje
- **Čl. 19 GG** — Jamstvo prava na suđenje (svako može pokrenuti sudski postupak)

Osnovna prava samo za Njemačke (Građanska prava)

- **Čl. 8 GG** — Sloboda skupljanja
- **Čl. 9 GG** — Sloboda udruživanja
- **Čl. 11 GG** — Sloboda kretanja (sloboda izbora mjesta stanovanja)
- **Čl. 12 GG** — Sloboda zanimanja

Napomena: EU državljani imaju slična prava prema EU zakonodavstvu. Za državljane trećih zemalja, građanska prava se primjenjuju ograničeno ili preko jednostavnih zakona.

Pet sudskih nadležnosti

Njemačka ima **pet nezavisnih sudskih nadležnosti**, svaka nadležna za različita pravna područja:

1. Opća sudska nadležnost

Nadležna za **građansko i kazneno pravo**:

Razina	Sud	Nadležnost
1. razina	**Općinski sud**	Vrijednost u sporu do 5.000 €, stanarina, obiteljske stvari, kazneno pravo (do 4 godine)
1. razina	**Okružni sud**	Vrijednost u sporu preko 5.000 €, teški zločini
2. razina	**Viši okružni sud (OLG)**	Žalba, revizija
3. razina	**Savezni vrhovni sud (BGH)**	Revizija (najviša razina)

2. Upravna sudska nadležnost

Nadležna za sporove s **upravnim organima** (npr. dozvole za boravak, građevne dozvole, upravno pravo):

• **Upravni sud → Viši upravni sud (OVG) → Savezni upravni sud (BVerwG)**

3. Radna sudska nadležnost

Nadležna za **radno pravo** (otkaz, plaća, ugovor o radu):

• **Radni sud → Pokrajinski radni sud → Savezni radni sud (BAG)**

Posebnost: Pred radnim sudom svaka strana plaća **vlastite odvjetnike čak i ako pobijedi** — bez rizika od troškova drugoj strani!

4. Socijalna sudska nadležnost

Nadležna za **društveno право** (socijalna pomoć, mirovine, zdravstveno osiguranje, teška invaljidnost):

• **Socijalni sud → Pokrajinski socijalni sud → Savezni socijalni sud (BSG)**

Posebnost: Postupci pred socijalnim sudom su **besplatni** (bez sudskih naknada!).

5. Financijska sudska nadležnost

Nadležna za **porezno pravo**:

• **Porezni sud → Savezni porezni sud (BFH)**

Poseban položaj: Savezni ustavni sud

Savezni ustavni sud (BVerfG) u Karlsruheu je najviši njemački sud. Provjerava jesu li zakoni i državne akcije u skladu s **Osnovnim zakonom**.

Ustavna žalba: Svako može obratiti se BVerfG ako smatra da su povrijeđena njegova osnovna prava — nakon što su iscrpljeni svi ostali pravni lijekovi.

Kazneno pravo — Osnovni pojmovi

Kaznena odgovornost od 14. godine

• **Ispod 14 godina:** nisu kazneno odgovorni (nema kazne, ali socijalni centar može intervenirati)

• **14–17 godina:** kazneno pravo mladih (odgojne mjere, kazna za mlade)

• **18–20 godina:** kazneno pravo mladih ili odraslih (sud odlučuje)

• **Od 21. godine:** kazneno pravo odraslih

Važni pojmovi iz kaznenog prava

Pojam	Značenje
Prekršaj	Manji prekršaj, novčana kazna (npr. nezakonito parkiranje, buka)
Prijestup	Kazneni čin s kaznom zatvora do 1 godinu ili novčana kazna (npr. krađa, prijevara)
Zločin	Kazneni čin s minimalnom kaznom zatvora od 1 godinu (npr. pljačka, ubojstvo)
Uslovna kazna	Kazna zatvora se suspendira (rok uvjetne oslobode 2–5 godina)
Prethodna osuđenost	Zapis u potvrdi o nečistoći (briše se nakon roka)

Vaša prava pri policijskoj kontroli

• **Pravo na šutnju** — Nije vam **potrebna iskaza** (osim osobnih podataka)

• **Pravo na odvjetnika** — Možete tražiti odvjetnika u bilo kojem trenutku

• **Tumač** — pri ispitivanju i sudskom postupku imate pravo na tumača (besplatno!)

• **Nema nasilja** — policija može koristiti samo prikladno nasilje

Građansko pravo — Osnovni pojmovi

Građanski zakonik (BGB) regulira odnose između privatnih osoba:

• **Ugovorno pravo** — ugovor o kupnji, ugovor o najmu, ugovor o radu

• **Odštetni zahtjev** — kada vam netko pravi štetu

• **Obiteljsko pravo** — brak, razvod, roditeljska prava, alimentacija

• **Nasljeđivanje** — oporuka, nasljeđivanje, obavezni dio

Sufinanciranje sudskih troškova (PKH) — ako nemate novac za odvjetnika

Ako imate **niske dohodke**, možete tražiti **sufinanciranje sudskih troškova**:

• Država preuzima **honorare odvjetnika i sudske troškove** (potpuno ili dijelomično)

• Uvjet: **razumne izglede za uspjeh** tužbe

• **Zahtjev** pri nadležnom sudu

• **Granica dohotka:** individualno izračunata (slično kao pravo na socijalnu pomoć)

Za strance: sufinanciranje sudskih troškova dostupno je strancima — neovisno o statusu boravka.

Pravna pomoć — besplatna pravna savjetodavnost

Za **vansudsko pravnu savjetodavnost** postoji **pravna pomoć**:

• Plaćate samo **15 €** vlastitog udjela

• Država preuzima ostatak honorara odvjetnika

• **Uvjet:** niski dohodak (slične granice kao sufinanciranje sudskih troškova)

• **Zahtjev** pri općinskom sudu (potvrda o pravnoj pomoći)

Savjeti za strance

1. Poznavajte svoja osnovna prava — vrijede i za vas (dostojanstvo, jednakost, sloboda mišljenja)

2. Pri policijskoj kontroli: budite mirni, dajte osobne podatke, inače **ćutite** i tražite odvjetnika

3. Tražite sufinanciranje sudskih troškova — morate si moći priuštiti odvjetnika

4. Tražite tumača — pri sudu i policiji imate pravo na tumača (besplatno!)

5. Poštujte rokove — u njemačkom pravu su **rokovi izuzetno važni** (rok tužbe, rok za žalbu)

6. Iskoristite pravnu pomoć — dobijte pravnu savjetodavnost za 15 €

hamboorg.city/knowledge/article/deutsches-rechtssystem/
hamboorg.city jest i zawsze będzie za darmo